

Nr 963

Av fru Segerstedt Wiberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 48, med förslag om inrättandet av en pressens lånefond m. m.

I proposition nr 48 framlägges förslag till en statlig samdistributionsrabatt för dagstidningar fr. o. m. den 1 januari 1970.

Enligt förslaget skall två riksomfattande distributionsföretag ombesörja denna samdistribution. Rabatt skall kunna ges så snart två rabattberättigade tidningar på en ort begär detta. Det enskilda tidningsföretag som begär rabatt förutsättes förbinda sig att avstå från egen utbäring på alla de orter där rabatterad tidningsutbäring förekommer. På varje sådan ort skall tidningsföretaget överlämna såväl transporter som distribution till ett av de två distributionsföretagen.

Avsikten med förslaget är att genom rabatterad samdistribution skära ned kostnaderna för de tidningar, vilka befinner sig i ett svårt ekonomiskt läge. Genom den utlovade rabatten skall de kunna spara en kostnad på fem kr. per exemplar och år. Vad man saknar i förslaget är uppgifter om huruvida de båda distributionsföretagens priser verkligen blir så låga att tidningarna gör sig någon förtjänst genom det föreslagna arrangemanget. På det hela taget saknas uppgifter och motiveringar till att man stannat inför det föreslagna beloppet på fem kr. per samdistribuerad tidning.

Med skäl framhåller ombudsmannen för näringsfrihetsfrågor att samdistributionen inte bör förbehållas endast postverket och Svenska pressbyrån. Ges andra företag inte möjlighet att göra sig gällande inom större och mindre områden inträffar mycket lätt att den rabatterade samdistributionen i själva verket alls inte medför någon fördel för det enskilda tidningsföretaget. Däremot kan tänkas att de i god tro lägger ned sina nuvarande distributionsföretag.

Av propositionen framgår att departementschefen inte anser att tidningarna bör konkurrera genom sin distribution. Han kan här hänvisa till de två experter, vilka tillkallats av 1967 års pressutredning. Dessa utgår från att själva distributionen från samhällets utgångspunkter inte är något försvarligt konkurrensmedel mellan tidningsföretagen. De avstår från att närmare klargöra skälen för sitt påstående. Man kan annars ifrågasätta av vilken orsak all konkurrens skall upphöra just vid distributionen.

Godtar man deras åsikt att konkurrens inte skall få förekomma blir *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 3 saml. Nr 963—970*

propositionens resonemang föga konsekvent. I den heter det: »Distributionsföretagen bör åta sig att i de särskilda tidningsutbärningsturerna medföra samtliga dagstidningar som vid tiden för utbärningens start finns tillgängliga på orten.»

Härvid är att märka att inget säges om hur tidningen kommit till orten, men av experternas resonemang framgår klart att de tänker sig att tidningar skall distribueras snabbt från utgivningsorten till andra orter i landet. Nu torde det inte råda något tvivel om att detta i sak innebär attorstädernas tidningar kan gynnas. Dels har de bättre förutsättningar att per flyg och tåg nå olika orter, dels är även järnvägstrafiken uppbyggd så att fler transporter går från än till storstäderna under de aktuella timmarna. Därtill kommer att de tidningar som har god ekonomi kan se till att deras tidningar finns tillgängliga tidigt på morgonen på många orter även om detta innebär höga kostnader. Om avsikten således varit att bistå de s. k. andratidningarna kan betvivlas att detta blir resultatet. Lika troligt är att de får flera större tidningar att konkurrera med än ortens största. De kommer med andra ord ur askan i elden. Hittills har de haft nytta av det försprång som den egna distributionen givit dem. Det har ofta varit svårt för tidningar utanför orten att nå fram tidigt. Men får distributionsföretagen intresse av att få med så många tidningar som möjligt kan ifrågasättas om inte detta intresse för dem blir av större betydelse än hänsyn till den mindre och ekonomiskt svagare tidningen. Erfarenheterna hittills tyder inte på att postverket eller Svenska pressbyrån är beredda att avstå från inkomster av ideella skäl.

Med hänsyn till pressens frihet och oberoende kan ifrågasättas om samhället alls skall engagera sig i dess verksamhet. Gör samhället detta blir pressen lätt beroende av regering och riksdag. Den förlorar sin politiska frihet, vilket för samhället som sådant kan bli en svår förlust.

Skall samhället engagera sig måste ifrågasättas lämpligheten av att dess stöd ges under sådana former att man inte har någon garanti för att stödet blir effektivt. Subventionen bör inte heller ges en slumpartad selektivitet, vilket blir fallet med den nu föreslagna. På de orter där det endast finns en tidning kan denna ej erhålla rabatt såvida den inte skall sätta sin tillit till att en av de på andra orter utgivna tidningarna tillsammans med den vill begära samdistribution. Det är möjligt att det för allmänheten är värdefullt att få flera tidningar att välja mellan. Men inte bekämpas tidningsdöden med de metoderna. Landets abonnerade eftermiddagstidningar kommer inte att erhålla stöd, vilket framhålles av utredningens sakkunniga. Givetvis inte heller lösnummertidningar av vilket slag det vara månede. Man har utgått från att dessa har god ekonomi även om man avstått från att framlägga bevis härför.

Det är möjligt att man inom dagspressen genom ökad samverkan på skilda plan kan nå rationaliseringar som lönar sig. I fråga om samdistri-

bution torde denna liksom andra rationaliseringsåtgärder lämpligen böra prövas av tidningsföretagen själva. Alltför stora värden riskeras om man ingriper från samhällets sida utan att noga ha undersökt effekten av de föreslagna åtgärderna. Önskar man på allvar förhindra tidningsdöden genom sådana ingripanden bör undersökas om inte dessa kan ges sådana former att de blir generellt verkande men huvudsakligen till förmån för de mindre och ekonomiskt svaga. I varje fall är det olämpligt att genom slumpvis verkande effekter ingripa på en enda punkt. I propositionen läggs inte heller fram något bevis för att den föreslagna subventionen med säkerhet får åsyftat resultat. Vill det sig illa kan den rentav bli till skada för vissa företag, som ställs inför en svårare konkurrens än tidigare.

Med stöd av ovanstående hemställer jag,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om statlig samdistributionsrabatt.

Stockholm den 9 april 1969

Ingrid Segerstedt Wiberg (fp)

Nr 964

Av herrar Strandberg och Åkerlund, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 56, angående ökade resurser för statlig företagsetablering inom ramen för ett särskilt bolag, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1107 i Andra kammaren)

Stockholm den 9 april 1969

Bertil Strandberg (m)

Henrik Åkerlund (m)
